

SLOVENSKI NAROD.

Iskaja vsak dan zvečer, izimši nedele in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorostopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se izvolijo frankovati. — Rekopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 6, in sicer uredništvo v I. nadst., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnistva telefon št. 85.

Pred odločitvijo.

Ko je po padcu Gautschevem postal ministrski predsednik princ Hohenlohe, ki je bil v javnosti znan tudi pod imenom „rdeči princ“, kateri priimek se mu je dal zbog tega, ker je bil baje že od nekdaj odločen pristaš splošne in enake volilne pravice, se je splošno sodilo, da bo novi ministrski predsednik napel vse svoje moči, da izvede volilno reformo po načelu pravičnosti, to tembolj, ker je v svojem nastopnem govoru izrečno naglašal, da hoče volilno preosnovo izvesti po razmerju narodnostnih sil in po principu pravičnosti in popolne politične ravnopravnosti, ter poudarjal, da je na teh načelih zasnovana volilna reforma edino jamstvo za to, da se v doglednem času poležejo narodni prepri in da zavladati mir in sporazumljenje med narodi v državi.

Iz razgovora, ki ga je imel Hohenlohe, predno je odšel iz Trsta na Dunaj, na tržaškem kolodvoru s hrvatskim poslancom dr. Zaffronom, v katerem mu je zatrjeval, da goji tople simpatije za težnje hrvatskega in slovenskega naroda in da se bo prizadeval, po svojih močeh ugoditi zahtevam Slovencev in Hrvatov, so sklepali naši optimisti, da je prevzel vladno krmilo v roke mož, ki bo lahko pristopen našim željam in zahtevam in pri katerem se bo lahko doseglo, da se odpravijo iz volilne reforme one vnebovpijoče krivice, ki jih je Gautsch hotel zadati s svojim načrtom predvsem koroškim in štajerskim Slovincem.

Mi nismo bili takšni optimisti, to smo pa pričakovali od novega ministrskega predsednika, da bo skušal odpraviti iz Gautschevega načrta vsaj najbolj kričeče krivice in da se bo trudil spremeniti vsaj nekatere določbe, ki bijejo naravnost v obraz od njega slovesno proglašene načelu pravičnosti in popolne politične ravnopravnosti.

Toda princ Hohenlohe teh nad ne le da ni opravičil, nego je uravnaval svoje postopanje tako, da se je volilna reforma, sestavljena po Gautschu,

v njegovih rokah mesto izboljšala, znatno poslabšala in da je baš sedaj oddaljena od načela pravičnosti in politične ravnopravnosti bolj nego kdaj prej.

Po Gautschevem načrtu bi naj novi parlament štel 455 poslancev; v tem parlamentu bi imeli Slovani 5 glasov večine. Hohenlohe je število poslancev zvišal za 39 mandatov. Ako bi res hotel biti pravičen, bimal vseh teh 39 mandatov razdeliti med Slovence. On tega seveda ni storil, marveč je levji del — 18 mandatov — odkazal Nemcem, Romanom 3, ostanek pa Slovanom. Po Hohenlohevem načrtu bi naj imeli v bodočem parlamentu Nemci 223 mandatov, Slovani 248, Romani pa 23, slovanska večina v parlamentu bi se naj potemtakem v primeri z Gautschevim načrtom skrčila od 5 glasov na dva. Hohenlohe je torej krivica, ki jo je hotel zadati Gautsch s svojo volilno reformo Slovanom, še znatno povečal. Ta krivica se spozna v vsi svoji velikosti zlasti, ako se vzamejo vpoštev statistični podatki.

Cislitvanska šteje po zadnjem ljudskem štetju 25,632.800 prebivalcev. Od tega prebivalstva je 61,1% Slovanov, 36,1% Nemcev in 3,8% Romanov. Ako bi se torej v resnici hotela vzeti, kakor se naglašja, za temelj volilni reformi pri določenem številu 494 poslancev splošna in enaka volilna pravica, potem bi se moralo Slovanom dodeliti 296 mandatov, Nemcem 178, Romanom pa 20! Ako se to uvažuje, so Slovani prikrašani za 48 mandatov, od katerih jih dobe po krivici Nemci 45, Romani pa 3. In tej volilni reformi pravi princ Hohenlohe volilni red, „ki zagotavlja razvoj narodnih sil na temelju pravičnosti in popolne politične ravnopravnosti“? To kričečo krivico pa hoče Hohenlohe še povečati s tem, da določa, da se sme novi volilni red spremeniti samo, ako je za to dvetretjinska večina v parlamentu.

Kar se specialno nas Slovencev tiče, vztraja Hohenlohe v celem obsegu na Gautschevem stališču, da se

dá Slovincem na Štajerskem mesto devetih 6 mandatov, na Koroškem mesto treh enega in da imajo na Kranjskem razen Ljubljane vsa mesta in trgi voliti s kmetijskimi občinami.

Da je to vnebovpijoča krivica, smo že opetovano naglašali in klicali v boj proti takšni nakani naše poslance, zbrane v „lepem klubu“, ki reprezentuje po zadržanju „Slovenca“ silno moč v parlamentu in pri vladi.

Ti poslanci so baje, kakor je „Slovenec“ opetovano naglašal, storili v polni meri svojo dolžnost in dosegli pri vladi, kolikor se je sploh dalo doseči.

In kaj so izvajali v tem času, ko je nastopil vlado princ Hohenlohe? Še manj nego nič!

Nele da niso mogli doseči, da bi se vsaj deloma popravile krivice, ki se nam Slovincem gode na Koroškem in Štajerskem v zadevi volilne reforme, marveč so morali doživeti še to poniževanje, da jih je ministrski predsednik pri razdelitvi novih 39 mandatov popolnoma prezrl, da smo torej mi Jugoslovani pri naknadni razdelitvi mandatov ostali popolnoma praznih rok!

Da se je moglo to zgoditi, je mogoče samo dvojje: Ali se Šusterski klub ni pri vladi prav čisto nič zavzel za naše koristi in interese, ali je pa tako brez vsakega vpliva in moči, da ni mogel niti tega doseči, kar je izvajal 5 mož broječi romunski klub!

Naj se ne slepi javnosti, da „lepi klub“ pri naknadni razdelitvi 39 mandatov zaradi tega ni mogel pridobiti nobenega mandata več, ker število nam danih 23 mandatov že itak odgovarja številnosti našega naseljenja! To je gola fraza in pesek v oči nerazsodni masi. Po številnosti našega naseljenja nam namreč gre 26 do 28 mandatov; recimo pa, da bi nam tudi šlo samo 23 mandatov, ali naj bi bili mi Slovenci edini tako skromni, da bi se ne potegovali za nove mandate, dočim se drugi narodi, ki so že itak več nego je prav in pravično blagoslov-

ljeni z njimi, pehajo na vse načine, da bi na ta ali oni način vlovili še kak novi mandat?!

Takšno postopanje bi bilo nedopustno in ako je storil Šusterski klub, je zakrivil s tem najgrši naroden greh in zločin na slovenskih narodnih interesih.

A vse kaže, da je poleg drugih grehov tudi ta greh ravnodušno prevzel na svoje rame.

Ne bomo govorili o Nemcih, za katerih interese že vlada sama skrbi, kažemo pa na Romane, ki so si vkljub temu, da so že po Gautschevem načrtu imeli toliko mandatov, kolikor jih jim gre po številu njihovega naseljenja, privojevali tri nove mandate, tako da bo imelo sedaj 957.000 Romanov v Avstriji prav toliko poslancev kakor 1.200.000 Slovencev!

Ako uvažujemo vse to, potem se nam mora vsiliti prepričanje, da poslanci, zbrani v Šusterskem klubu, niso storili svoje dolžnosti in da so ostali vsi obupni klici koroških in štajerskih Slovencev zanje glas vpijočega v puščavi.

Jutri se odloči v volilnem odseku usoda volilne reforme. Ta volilna reforma je za nas Slovence pod temi pogoji absolutno nesprejemljiva. Ako se poslanci Šusterskega kluba še količkaj zavedajo svoje narodne dolžnosti in velike odgovornosti, morajo gledati na to, da tako volilno preosnovo na vsak način onemogočijo! Izvenkranjski Slovinci so opetovano slovesno izjavili, da je boljše nič kakor takšna volilna reforma. To naj služi poslan- cem v ravnanje!

„Slovanska zveza“ je po številnosti svojih članov močna dovolj, da lahko prepriča zakonjenje takšne volilne reforme, ki bi značila narodno smrt za koroške in štajerske Slovence! Z nujnimi predlogi, z obstrukcijo lahko vlado prisili, da upošteva slovenske zahteve.

To naj poslanci uvažujejo, predno store usodopolni korak, da bi glasovali za vladno volilno reformo v takšni obliki, sicer se jim bo upravi-

ženo lahko očitalo, da so grobokopi obmejnih Slovencev in zadelo jih bode narodno prokletstvo!

Parlamentarne zadeve.

Dunaj, 27. maja. Prihodnji torek se vrši konferenca klubovih načelnikov, da se dogovore, kako rešiti vprašanje o poddržavljenju severne železnice še v tem zasedanju.

Pododbor ustanovnega odseka, ki je imel nalogo, preiskati ustavnost 76 nujnih naredb, ki so se izdale v letih 1897. do 1904. brez parlamentarnega dovoljenja na podlagi § 14, je izdelal svoje poročilo. Izdane navedbe je razdelil v tri kategorije; v prvo kategorijo je uvrščenih 22 naredb, ki so popolnoma upravičene; pri drugih 24 naredbah se sicer prizna potreba in nujnost naredb, toda z njimi se je vendar kršila ustava. Z zadnjimi 30 naredbami pa se je kršila ustava, ne da bi se mogla dotična vlada opravičevati z državno potrebo.

Volilna reforma.

Dunaj, 27. maja. Po načrtu, ki ga predloži zbornici princ Hohenlohe, bi bili mandati sledeče razdeljeni: Nemci 223, Čehi 103, Poljaki 77, Jugoslovani 36, Malorusi 33, Italijani 18 in Romuni 5 mandatov. Dočim imajo dosedaj Nemci 205, Slovani pa 197 mandatov, bi po novem načrtu imeli Nemci 223, Slovani pa 249 mandatov. Seveda je tudi to razmerje še tako očitna pristranost v prilog Nemcem, da so Nemci s princem Hohenlohejem popolnoma zadovoljni, le na videz se še obotavljajo, da bi premotili oškodovane Slovence.

Italijanski klub je v svoji seji izjavil, da je z novim načrtom skrajno nezadovoljen ter je primoran, volilno reformo pobijati.

Lvov, 27. maja. Glasilo poljskega kluba piše, da je razmerje med klubom in ministrskim predsednikom povoljno; dasi načrt ministrskega predsednika ne odgovarja upravičenemu pričakovanju Poljakov, je vendar upanje, da se dožene kom-

LISTEK.

Pomladanski sprehodi.

Črtica. Spisal Marijan.

Pomladena narava vzklija v novi pomladi k novemu življenju. Gozd ozeleni in nasiča z balzamovim vonjem vzduh, da, tedaj ozeleni tako krasno, tako prekrasno, kakor da bi se oblekel v svatovsko obleko, da svatuje pri veličastni svatbi pomladene narave. Beli zvončki pokazujejo glavice iz tal, dehteče vijolice tiho samujejo za grmovjem, jetrniki se lepo zloga z zelenjem v gozdu in teloh v sneženih poljih preplavlja bregove. Kostanji so v razkošnem cvetju in košate lipe razširjajo daleč na okoli svoj vabljivi duh, lahna sapica pa raznaša ta vonj po prostrani poljani. Drobne čebelice letajo od cveta do cveta, nabirajo med in vosek, da sezidajo iz njega doma veličastno, čudežno palačo, pisani metulji se sklanjajo nad pisanim cvetjem in v sladkem poljubu srebajo sladki med. Ptici žgole med drevjem in na va-

bijo k ljubavi, sami uživajoči večno in vendar mlado ljubezen.

Midva pa šetava tedaj po livadah in logih, po poljanah in gozdih, naslajava in navdušujeva se v naravi za ljubav, prisegava si zvestobo in ljubezen, ono veliko, preskončno ljubezen, katero nama vdihava cela narava.

Mirjam! Kaj ne, da se še spominjaš tistih bajnokrasnih majnikovih dni, ko sva šetala po livadah, po logih, po poljanah, po gozdih, šetala tja v brezmejno daljave in sanjala o ljubavi, o srečni, neskajeni ljubavi?

In, Mirjam, se li spominjaš tudi še tistih prekrasnih, čarobnih majnikovih večerov. Nebo je žarelo nad temnim gozdom v zatonu solca, mali oblaki na nebu so odsevali v vijoličastem svitu, skalnati, snežnobeli gorski skladi na vzhodu so bleščali, iz tal, kostanjev, smrek in jelk je dehtel balzamov vonj tako vabljivo, tako mamljivo, midva pa sva tudi tedaj šetala še dalje v brezmejno daljave in sanjala o ljubezni, o srečni, neskajeni ljubavi.

In šetala sva dalje po livadah in

logih, po poljanah in gozdih tako dolgo, da je solnce zatonilo za visokimi gorami, da so se poslavljali le še zadnji žarki od snežnobelih vrhov, da je končno tudi te objel tihi mrak, in da je splavala večernica na nebu.

Šetala sva dalje proti brezmejnim daljavam, govorila sva o ljubavi in poljubi, ah, vroči poljubi naj bi podžigali ljubav, naj bi jej dovajali novega goriva, da vzplameni mogočnejše, da njen plamen nikdar, nikoli ne ugasne.

Jasno nebo pa so posejale zvezdice, tako svetle in tako blesteče, kakor da bi nama hotele svetiti na poti ljubavi.

Skupaj so bile te svetle, blesteče zvezdice, sklanjale so se druga k drugi, kakor da bi se poljubljale, kakor da bi se vnmale druga za drugo, in skrivale so se in znova se prikazovale, znova se poljubljale, ah poljubljale se tako presrečno, tako vroče, kakor da bi se znašle pri prvi ljubavi.

Ali ni bila to le bridka prevara, Mirjam?

So li res tako blizu druga drugi,

svetle zvezdice? Ali niso v resnici v velikanski razdalji med seboj, ali bi ne hitele milijone in milijone let druga nasproti drugi, da bi se končno znašle v presrečnem objemu?

Da, da, Mirjam, velikanska je razdalja med njimi.

In midva, Mirjam, kaj ne, midva sva si tudi blizu, tako blizu, da ni nobene razdalje? In med nama tudi ne more biti nobene razdalje, saj naju veže in bo vedno, večno vezala ljubav za vedno, za večno.

Prišla sva v gozd. Listje je skrivnostno šuštel pod nogami, midva pa sva hitela dalje v brezkončne daljave. Smrekovi vrhovi so se sklanjali pred hladno sapo, pozdravljali so se in objemali, želeli si lahkega počitka, zadnji objem še, predno zasnivajo v temni, bajnokrasni majnikovi noči.

Naju pa je navdajala gorka, vroča ljubav.

Bukovje je šepetal, šepetal tako skrivnostno, tako bajno in tajno, da se nama je dozdevalo, da žubori poleg naju bistri studenec, ki skaklja od kamna do kamna, pripovedovalo si je bukovje v mehkelem objemu po-

vesti ljubezni, velike, neskončne ljubezni.

In midva sva prisluševala tem pravljicam in pripovedkam, v srcih pa se je vnmala in vžigala še mogočnejša, še iskrenjša ljubav.

Ah, kako ljubim te bajnokrasne majnikove večere! Duša vzplameneva tedaj, vživa, vzkipeva. In v teh trenutkih bi se povspel rad gori do nesštevilnih zvezdic, da bi jih objel, v teh trenutkih bi izkopal iz tal najmanjšega črvička, da bi ga poljubil.

Kadar pa zrem doma v majnikovih nočeh tja v sinje nebo, kadar preštevam zvezde, kadar sledim oblaku, katerega žene lahen vetrič proti tebi, tedaj mu sporočam pozdrave, presrečne pozdrave, katere naj ponese tebi, predraga Mirjam.

In tedaj se zaziblje duša v sladke sanje, sniva o tebi, predraga Mirjam, s teboj i tedaj šeta po livadah in logih, po poljanah in gozdih v bajnokrasnih majnikovih dnovih, naslaja in navdušuje se v naravi za ljubav, prisega ti zvestobo in ljubezen, ono veliko, brezkončno ljubav, katero jej vdihava cela narava.

promis med ministrskim predsednikom in Poljaki.

Praga, 27. maja. Ako bi obveljal načrt ministrskega predsednika, bi imel nemško-romanski blok 246, Slovani pa 249 mandatov. Načrt pomenja poslabšanje Gautschevega načrta na škodo Slovanom, posebno za Čehe na Češkem in Moravskem, kjer bo imelo 38.000 Nemcev en mandat in šele 62.000 Čehov enega. To je naravnost vnebovpijoča krivica, tako da so celo zmerni češki poslanci izjavili, da pod nikakimi pogoji ne dovolijo, da bi se ta načrt uresničil. Posebno je razkačila Čehe vladna diktatura, da se razdelitev volilnih okrajev postavi pod dvetretjinsko večino. Ministrski predsednik je s tem postal ujetnik Nemcev, in to ga bo zadelo.

Lvov, 27. maja. Shod maloruskih zaupnikov je sprejel resolucijo, v kateri se državni poslanci pozivljejo, naj grozečo katastrofo za Maloruse z vsemi sredstvi preprečijo, ako pa se jim to ne posreči, naj opuste vsako sodelovanje pri volilni reformi, naj svoje mandate odložijo ter prepuste odgovornost vladi in Poljakom.

Trgovinska pogajanja med Avstrijo in Ogrsko.

Budapešta, 27. maja. Ogrska vlada namerava predlagati, naj se dosedanje določbe carinske in trgovinske zveze spremene v trgovinsko pogodbo, in da se izločijo vse določbe, ki se nanašajo na indirektno obdavčenje. Ako bi avstrijska vlada privolila, da se carinska in trgovinska zveza spremeni v carinsko pogodbo, potem bi ogrska vlada ne predložila avtonomnega ogrskega carinskega tarifa.

Dunaj, 27. maja. Pri pogajanjih med obema ministrskima predsednikoma bo zavzemalo odločilno mesto tudi bančno vprašanje, ker ogrska vlada zahteva ustanovitev samostojne ogrske banke.

Ogrsko-hrvaški državni zbor.

Budimpešta, 27. maja. Novoizvoljeni predsednik Justh je poudarjal v svojem zahvalnem govoru, da bo kakor dosedaj tudi v bodoče vse njegovo mišljenje in delovanje posvečeno le ljudski suvereniteti in nedotakljivosti ustave. „Prispeli smo do mejnika zgodovinske važnosti, ki loči žalostno preteklost od lepše in boljše bodočnosti. Na pragu nove epohe, v svitu svobode se učimo iz izkušenj žalostne preteklosti za bodočnost. Napraviti moramo ravnotežje med suvereniteto krone in naroda. Narodna suvereniteta je bila v veliki nevarnosti. Prizadevati si moramo, da ne bo suvereniteta naroda prazna fraza. Zanesiti moramo v to suvereniteto duh in življenje, da bo končno že enkrat v tej deželi narod izvor vse pravice, vse moči in vse oblasti. Daj bog, da bi v bodoče nič ne motilo več sloge med kraljem in narodom.“ Za podpredsednika sta bila izvoljena poslanca Navay (ustavna stranka) in Rakovszky (ljudska stranka). Izmed zapisnikarjev se izvoli tudi en Hrvat.

Zagreb, 27. maja. Hrvaški delegatje so bili včeraj pri ministrskem predsedniku dr. Wekerleju, ki je v svojem govoru poudarjal, da si bo prizadeval na vse strani varovati zakoniti temelj. Vlada si bo tudi prizadevala, ugoditi materialnim potrebam Hrvaške v vsakem oziru. Končno je prosil hrvaške delegate, naj delujejo na to, da se čimprej doseže zdrava strankina konstelacija.

Iz ruske državne dume.

Petrograd, 27. maja. V včerajšnji seji je podal ministrski predsednik Goremykin v imenu vlade odgovor na znano adresno dume. Izjava pravi, da bo vlada rade volje podpirala dume pri vsem njenem delovanju, dokler se duma ne oddalji iz okvira, ki ji je postavno določen. Posebno pozornost posveča ministrski svet sproženju vprašanjem glede zahtev kmetijskega prebivalstva, glede enakopravnosti kmetov z drugimi stanovi, o ugoditvi delavskih zahtev, o obveznem ljudskošolskem pouku o ob-

dačenju premožnejših slojev in o preosnovi pokrajinske uprave. Istotako se bavi ministrski svet z novimi zakoni o nedotakljivosti osebe, o svobodi vesti, tiska, shajanja in združevanja. Vendar se zdi vladi potrebno, pri izdelanju takih zakonov opremiti upravo z uspešnimi sredstvi, da prepreči zlorabo dovoljenih svobod. Kar se tiče zahteve, naj bi se kmetijsko vprašanje rešilo s pomočjo dvornih, vladnih, samostanskih in cerkvenih zemljišč in z nasilnim odvzetjem zasebnega premoženja je ministrski svet odločno nasproten, ker zastopa nedotakljivost premoženja. Glede nadaljnih zahtev v adresi, ki se tičejo odgovornosti ministrov in odprave državnega sveta, pomenijo radikalno spremembo osnovnih zakonov, ki jih nima duma pravice spreminjati. Glede zahteve, naj se bolje skrbi za vojaštvo, se ravno sedaj bavi car z izboljšanjem gmotnega položaja vojaštvu. Kar se tiče zahtev, naj se odpravi izjemno stanje in samovoljstvo uradnih oseb, je to zadeva, ki spada popolnoma v delokrog državne uprave, za katero delovanje ima duma edino pravico interpelacije. Potem je prešel ministrski predsednik na zahtevo glede splošnega pomiloščenja ter povedal, da je pomiloščenje oseb, ki so jih zaradi česar koli obsodila sodišča, vrhovna pravica vladarjeva. Ministrski svet je mnenja, da bi ne bilo v blagor človeške družbe, ako bi pri nadaljevanju zmešnjav, umorov in nasilstev udeležene osebe pomilostili. Osebe pa, ki so bile administrativnim potom zaprte in niso nevarne javni varnosti, je odredil ministrski svet izpustiti. Najnujnejše se zdi ministrskemu svetu rešitev kmetijskega vprašanja. Predvsem morajo prenehati vse omejitve glede posedovanja zemljišč. Obubožanim kmetom se mora pomagati s kmetijsko banko. O splošni ljudski izobrazbi bo predložila vlada primerne predloge, ravnotako predloži kmalu načrt o preosnovi srednjih in visokih šol. Reforme, ki jih je napovedal car, so dotlej nemogoče, dokler ne nastane v državi pravica in zakonitost. V ospredju ima ministrski svet vprašanje o ustanovitvi krajevnih sodišč. Končno je napovedal ministrski predsednik zakonske načrte o dohodninskem davku in reviziji nekaterih indirektnih davkov ter določb o potnih listih.

Obsojen generalni gubernator.

Varšava, 27. maja. Sodišče v Čiti je obsodilo generalnega gubernatorja Transbajkala, generala Holstčevnikova, zaradi prekoračenja uradne oblasti in zanemarjenja uradnih dolžnosti v 16mesečno ječo in na odpust iz službe.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Pariz, 27. maja. Na povelje sodnega likvidatorja so včeraj v Neversu z oroženo silo izgnali 26 uršulink iz njihovega samostana.

Ministrski svet je sklenil, da je smatrati za duhovne seminariste le tiste osebe, ki jih duhovne zveze priznajo za take. S tem se hoče papeža prisiliti, da spremeni svoj odpor napram ločitvi cerkve od države.

Dopisi.

Z Goriškega. Samo še mali odgovor na „Glas iz mlekarne v Vremški dolini“ od 12. maja 1906 šte. 19. Kar pišete, g. dopisnik, v tem dopisu, dokazuje, da ne razumete ne odgovora v „Slov. Narodu“ od 28. aprila, nimate niti pojma o mlekarstvu in ne o svojih domačih krajevnih razmerah. Da je mlekarja v Britofu nepotrebna, to nisem trdil, ampak da bi se morala ustanoviti poprej, ne pa sedaj, ko deluje mlekarja v Zavrhu že eno celo leto in dobro napreduje in iz tega izhaja, da vaša mlekarja ni na zdravju podlagi in tudi, kakor se vidi iz vse pi-

save, ne v zanesljivih rokah, ker manjka razumnosti v mlekarstvu. Da je g. M. D. za ustanovitev mlekarne v Vremškem Britofu že delal, ko na Zavrhu na ustanovitev mlekarne niti mislili niso, je pač mogoče, samo da je moralo biti le v spanju ali v sanjah, zakar pa drugi občinarji nič ne vedo. Da bi bil jaz trdil, zakaj ne nosijo kmetje mleka v Zavrhek na Primorsko, to ni mogoče, ker dobiva naša mlekarja vsak dan po 50 in več litrov mleka ravno iz Vrem. Da je mlekarja v Britofu v središču cele Vremske doline, to ni res, zakaj Vremška dolina je dolga, pa naj vam to tudi potrdim, ampak glavno vprašanje, kar se tiče mlekarne, je pač voda. G. dopisnik, kje pa imate vi vodo? Vodo imate le ob času deževja, pa še to vam bodo občinarji prepovedali za mlekarjo rabiti, ker jim jo potem za domače potrebe manjka. Kaj pomaga vodovod brez vode? Pri nas na Zavrhu pa teče mimo mlekarne vedno sveža Reka in ne manjka vode ne po zimi ne poleti. Kaj na tem, ako stoji mlekarja na samem, ko so vasi okoli k večjem 10—15 minut oddaljene, kakor Vremški Britof. Da ne boste nosili mleka čez vodo, ker ni nobene brvi ne mostu, ta zadržek se je rodil zopet v vaši nerazumljivosti in zavisti. Za silo, v slučaju velike vode, imamo pa tudi še most čez Reko na glavni cesti, če je par minut dalje, nič ne de, je treba potpeti le par dni v slučaju narasle vode. (Ali še za ta most ne veste, ko peljete vsak dan mleko čezenj?) Mi smo pa tudi vse te okoliščine preudarili in bodi vam povedano, da smo za slučaj velike vode tudi pripravljene, da bomo dobili čez vodo naravnost v mlekarjo mleko, ne da bi kdo hodil čez vodo, (ako bode sila). Capito, g. ustanovitelj? Sicer pa ne trdim, da je mlekarja v Vremški dolini nepotrebna, ampak mora biti v spretnih rokah. Resnica je, da že odstopajo od vaše mlekarne, in lahko bi vam služili tudi z imenom. Koliko pa imate procentov mleka v Dol. Vremah? Od 45 posestnikov komaj 10. Že tu se kaže nezaupnost. Kako poceni delujete, se bo pokazalo ob času računov. Da vam pa je g. M. D. odstopil prostor za mlekarjo brezplačno, to si le mislite. G. M. D. je vam res odstopil prostor brezplačno, koliko pa vas stane popravilo, ker dotični prostor je že v razpadu, za nobeno rabo, a ste ga morali popraviti na svoje stroške? Kar se tiče dolgov naše mlekarne, naj bo dopisnik prepričan, da jih danes lahko plačamo, ker nas je veliko skupaj in niso tako visoki, kakor nje-govi domači. Torej, g. dopisnik, le ne predaleč, pred svojim pragom naj vsak pomeče in bo pomečeno povsod. Naša mlekarja je tudi v korist kmetu, pa tudi ni politična. Katera je pa bolj na mestu, se bo pokazalo — pravite vi — in to vam popolnoma priporočam. Torej z bogom g. ustanovitelj.

Opazovalce mlekarne.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. maja.

— **Narodna tiskarna.** Včeraj je imelo delniško društvo „Narodna tiskarna“ pod predsedstvom gosp. dr. Ivana Tavčarja svoj občni zbor. Po poročilu odbornika g. Lavrenčiča, je bilo sklenjeno razdeliti čisti dobiček tako-le: Delničarjem dividende po 3% to je 2400 K; učiteljskemu konviktu 200 K, Dobrodelnemu društvu tiskarjev 50 K, gledališkemu podpornemu društvu 200 K, akademskemu društvu „Prosveta“ 100 K, akademskemu društvu „Sava“ 100 K, splošnemu slovenskemu ženskemu društvu 50 K, za Vilharjev spomenik 200 K, Planinskega društva podružnici v Kranju za Prešernovo koč 100 K, Dijaški kuhinji v Kranju 100 kron, Družbi sv. Cirila in Metoda 200 kron in novemu društvu koroških Slovencev „Drava“ v Beljaku 300 K.

— **Kakor jim kaže.** Štajerski klerikalci vpijejo sedaj po domačih svojih glasilih in po „Slovencu“, da rušijo slovo vsi tisti, ki se slepo ne pokoravajo sklepu večine zaupnikov na celjskem shodu. Kako se je ta večina dobila za Korošca, je bilo že povedano. Ako bi se ne bilo delovalo z nezasišanim Robičevim terorizmom, dobil bi bil Korošec le glasove duhovnikov-zaupnikov. Vprašamo pa Robiča in njegovo družbo, kako da so sedaj naenkrat tako tankovestni za sklep zaupnega shoda, ko se pri prvih in drugih volitvah iz splošne kurije takozvani voditelji niso prav nič zmenili za sklepe zaupnih mož. Pri prvem zaupnem shodu v Celju je bilo do 200 zaupnikov, a med njimi se je izreklo za Žičkarjevo kandida-

turo razen 42 duhovnikov le še par kimavcev, vsi drugi so bili za drugega kandidata. Sklep zaupnega shoda pa se je položil od akta ter se sklical drugi zaupni shod v Mariboru, kjer pa se ni pustilo niti glasovati, temuč se je odločitev prepustila volilecem. Podobno je bilo tudi pred drugimi volitvami. Klerikalci so pač povsod spletkarji, ki se ravnaajo tako, kakor jim bolje kaže.

— **Še se dobe poštenjaki med duhovniki.** Na Kranjskem so sicer take izjeme že zelo redke, a na Štajerskem se še dobi mnogo poštenih in idealno rodoljubnih duhovnikov, ki najodločneje obsojajo nesrečno politiko, ki bi jo rad prenesel dr. Korošec Šusteršičevega tabora. Neki tak duhovnik je pisal odločilnemu agitatorju za neodvisnega kandidata gosp. Iv. Rebeke. „Kako je našo ljudstvo revno in zaslepljeno, da ne spozna in ne vidi, kaj hočeta Šusteršič in Jeglič. Gorje domovini, ako nas zgrabi s svojimi kremplji ta zlobni duh, ki vlada danes na Kranjskem, ta duh nadutosti in egoizma, farizejstva in laži. Bojim se za domovino in ubogi narod. Križani Jezus! Branite, delujte, kolikor morete, da bi duh Rajčev in Trstenjakov prešinil rojake.“

— **Naknadna volitev** za V. kurijo na Spodnjem Štajerskem bo jutri v torek. Ker je v tej skupini okoli 80.000 volilcev in je volitev direktna, se ni nadejati, da bi se za končni izid volitve izvedelo preje nego v sredo zjutraj.

— **Vladni komisar na Jesenicah.** Občinski zastop na Jesenicah je pač izvoljen, a konstituirati se ne more vsled svojevoljnosti in trmoglavosti klerikalno-nemške zveze. Vsled tega je vlada imenovala okrajnega komisarja v Radovljici gosp. Schittniga vladnim komisarjem na Jesenicah.

— **Uradno potovanje železniškega ministra.** Včeraj se je peljal vodja železniškega ministrstva tajni svetnik Wrba s posebnim vlakom po progi Jesenice-Trst nove železnice, katera proga se misli v kratkem otvoriti. Z njim se je peljal med drugimi visokimi osebami tudi kranjski dež. predsednik Teodor Schwarz. V Gorici je bil v hotelu na južnem kolodvoru obed. Ko je vlak dospel zvečer ob polu 8. uri v Trst, sprejel je tam železniškega ministra namestništeni podpredsednik dr. Schaffgotsch. Wrba se je pogosto jako pohvalno izrazil o progi in njeni izborni izpeljavi.

— **Železniško ministrstvo** je baje ukazalo napraviti na novi železnici dvojezične napise šele od Ži h polja (Maria Rain) t. j. od druge postaje za Celovec naprej. Na prvi postaji v čisto slovenski okolici celovski „Vetrinje“, naj bo samo nemški napis „Viktring“, dasi bi že na celovski postaji moral biti dvojezični napis! Zoper tako postopanje državne oblasti nasproti Slovincem treba pač storiti najodločnejše korake. — Pozor poslanci!

— **Goriški državni pravdnik in jezikovna enakopravnost.** Porotna razprava v Gorici v petek proti Josipu Gorjanu bi se imela vršiti edinole v slovenskem jeziku. Sodni dvor je bil slovenski, zapisnikar Slovenec, branitelj Slovenec, obtoženec Slovenec in obtožnica slovenska. Porotnikov Slovencev je bilo dosti na razpolago. Ali tu je posegal vmes državni pravdnik Vidulich ter odklanjal slovenske porotnike toliko časa, da je nastala končno mešana porotna klop: 7 Slovencev in 5 Lahov. Poklicali so tolmača. Ali razprava ni bila le dvojezična, marveč predsednik jo je vodil tako, da je zastopal slovensčino za laščino. Še več. Predsednik je vprašal potom tolmača laško obtoženca, če je umel vsebino obtožnice, in tako je šlo naprej. Predsednik je Slovenec, obtoženec Slovenec — z laškimi pričami je govoril pa sam laško. Tolmač je tolmačil laški govor slovenskega predsednika in slovenske odgovore prič prelagal na laški jezik. Vse je bilo najprvo laško, potem slovensko. Državni pravdnik je govoril laško,

potem pa se je silil tudi s slovensčino. Proti temu se mora odločno protestovati in poskrbeti, da se v prihodnje ne zgodi več kaj takega. Slovenski poslanci naj pa zaradi tega store primerne korake, da bo Vidulich, ki tudi slovenska imena pači v svoji laški zagrizenosti, dobil potrebno in zaslužno lekcijo in da pojde v pokoj, ne pa da bi še avanziral, kakor se čuje. Težko priboreni jezikovne enakopravnosti pri sodiščih nam Slovincem kak goriški državni pravdnik vsled svoje laške nestrpnosti ne bo kratil, to naj si enkrat za vselej zapomni.

— **Že zopet Domžale.** Včeraj so bili štirje ljubljanski Slovenci v Domžalah. Šli so v gostilno pri kolodvoru, ker ima samo slovenski napis, ker so mislili, da je narodna gostilna. Komaj pa so izpregovorili slovensko, je nastala revolucija v gostilni in gostilničar je takoj poslal po orožnike. Kakor je videti, smatrajo domžalski nemškutarji orožnike za neko vrsto gostilniških hlapcev, ki naj mečejo neljube goste na plano. Sploh vprašamo politično oblast kot predstojništvo orožnikov, kako se strinja s službenimi predpisi orožnikov, da letajo samó na klic kakega obskurnega gostilničarja posredovat, ko ima vendar edinole županstvo prositi za orožniško asistenco v nujnih slučajih. Sicer v tem slučaju niso orožniki sovražno nastopili, temuč so ustregli slovenskim gostom, ki so bili v nevarnosti pred nemškimi inzuliti ter jih spremlili na kolodvor vsled lastne prošnje. Tudi ta dogodek se mora primerno pojasniti, da bodo Slovenci življenja varni v Domžalah.

— **Narodnjaštvo naših klerikalcev.** Pred nami leži jedilni list železniške restavracije v St. Petru, ki je bil tiskan v klerikalni tiskarni v Postojni in na katerem je natisnjena tvrdka „Katholischer Pressverein in Adelsberg“. Znano nam je iz tukajšnjega trgovinskega registra, da taka tvrdka ne obstoji; kajti v trgovinskem registru je za ljubljansko in postojnsko „Katoliško tiskarno“ vpisana edinole slovenska tvrdka: „Katoliško tiskovno društvo“. Klerikalci tedaj vztrajajo v protizakonitosti. Lani so si za svojo tiskarno v Postojni samolastno prisvojili tvrdko „Rikard Šebrovi nasledniki“, letos pa hočejo biti „Katholischer Pressverein“. Radovedni smo, če bode slavno trgovsko sodišče vporabilo proti takim ne-postavnostim določbo členu 26. trg. zak. To postopanje klerikalcev pa ni samo protipostavno, ampak tudi sramotno protinarodno. Če je naročnik tiskovine Nemeč in tiskovina nemška, se mora hitro slovenska tvrdka spremeniti v nemško. In taki ljudje hočejo imeti ves slovenski svet v svojem taboru? To hoče biti slovenska ljudska stranka? Sram Vas bodi, pustolovci, izdajice slovenskega imena!

— **Zdravniška vest.** Gosp. dr. Evgen Barac, bivši hišni zdravnik v zdravišču „Alland“ pri Dunaju, je začel svojo zdravniško prakso v Gleichenbergu na Štajerskem.

— **Davčne vesti.** Davčni praktikant Albert Primec v Radovljici je premeščen v Višnjo goro, na njegovo mesto pa pride davčni praktikant R. Petraček.

— **Orožniške vesti.** Premeščen je poveljnik koroškega orožništva, podpolkovnik Filip Koschak za poveljnika štajerskega orožništva v Gradec. Za poveljnika koroških orožnikov pa je imenovan podpolkovnik Ignacij Nitsch iz Prage.

— **„Glasbena Matica“ v Ljubljani** javlja, da se vrši v sredo, 30. maja 1906 ob 8. uri zvečer v zgornji veliki dvorani „Narodnega doma“ ruski koncert, pri katerem sodelujejo: Konstantin Terentjev Serebrjakov, solist carske dvorne opere v Peterburgu (bas); Lidija Konstantinova Serebrjakova, operna pevka (sopran); Nikola Matvejevič Safonov, artist carske dvorne opere v Peterburgu (tenor); Ana Viktorovna Bežojeva, dramatična artistka v Peterburgu (deklamatorica). Spored: I. del. I. Duet: „Kriki galeba“ od Grozkega. Pojeta Lidija K. Serebrjakova in Konstantin T. Serebrjakov. 2. „Sedna zvezda“ od Glinke. Poje Nikola M. Safonov. 3. Romanca od Cerepuina. Poje Lidija K. Serebrja-

kova. 4. Elegija od Dargomijskega. Poje Konstantin T. Serebrjakov. 5. Arija Gremina iz opere „Evgenij Onegin“ od Čajkovskega. Poje Konstantin T. Serebrjakov. 6. Trio „Na divjem severu“ od Dmitrijeva. Pojo: Lidija K. Serebrjakova, Konstantin T. Serebrjakov in Nikola M. Safonov. II. del. 7. Duet „Viteza“ od Dargomijskega. Pojeta N. M. Safonov in K. T. Serebrjakov. 8. Romanca „In noč in luna in ljubav“, skladba Davidova. Poje Lidija K. Serebrjakova. 9. Romanca od Grečaničina. Poje N. M. Safonov. 10. Pesem Varjaškega gosta iz opere „Sadko“, zložil Rimski Korjakov. Poje K. T. Serebrjakov. 11. Arija Suzanina iz opere „Žizen za carja“, zložil Glinka. Poje Konstantin T. Serebrjakov. 12. Trio: „Nočeval je oblaček zlat“, zložil Dargomijski. Pojo: Lidija K. Serebrjakova, Konstantin T. Serebrjakov in Nikola M. Safonov. 13. Deklamacije iz ruskih in drugih slovanskih poetov. Deklamira Ana V. Bežojeva. Začetek točno ob 8. uri. Cene prostora: Sedeži po 4, 3 in 2 K, stojšča po 1 K 20 h, za 3 in 2 K, 40 h se dobivajo v trgovini g. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni.

— **Za izlet pevskega zbora „Glasbene Matice“** je v torek, 29. t. m. ob 8. uri skušnja moškega zbora in v sredo 30. t. m. ob polu 6. uri skušnja ženskega zbora. Častiti člani se naprošajo, da pridejo točno in polnoštevilno.

— **Občni zbor ljubljanskega gasilnega in rešavalnega društva** je vršil večeraj dopoldne v veliki dvorani „Mestnega doma“ ob obilni udeležbi članov. Kot zastopnik mestne občine se je udeležil občnega zbora magistratni ravnatelj g. Vončina, nadzorovalno oblast pa je zastopal g. dr. M. Zarnik. Društveni načelnik g. Stricelj pozdravil je zborovalce, zahvalil se tukajšnjim dnevnikom za prijazno podporo ter se s toplimi besedami spomnil umrlih društvenikov in sicer častnega člana g. J. Luckmanna in izvršujočih članov Frana Železnikarja, Jakoba Porente in Frana Grablovica. V znak sožalja stali so zborovalci s sedežev. Društveni tajnik g. Volc je poročal o delovanju prostovoljnega gasilnega in rešavalnega društva v 35. letu njegovega obstoja, t. j. v dobi od 28. maja lanskega leta do 27. maja 1906. V prvi vrsti omenja dan 6. maja letos, kateri dan gotovo vsakemu članu društva ostane v vselem spominu. V priznanje zasluge, ki so si jih pridobili na polju človekoljubja, bilo je odlikovanih 15 društvenikov s častno svetinjo, katero jim je dne 6. maja slovesno izročil g. župan Hribar. Društvo je imelo v preteklem letu štiri službene shode ter je priredilo običajno božičnico, ki je imela dokaj uspešen uspeh, ker je bilo čistega dobička 1074 kron. Sodelovalo je društvo tudi pri veselici v korist fondu za Prešernov spomenik, pri slovesnem odkritju tega spomenika ter pri Stritarjevi slavnosti. Devetnajstkrat je bilo društvo klicano bližnjemu na pomoč; se priznanja vredno urnostjo je vedno hitelo na kraj nesreče ter imelo popoln uspeh. Veliki pomen rešilne postaje se razvizi iz tega, da je bila v preteklem letu klicana 552krat. Tajnik omeni končno, da ima društvo 74 članov in da je blagajnik Barle sestavil v slovenskem jeziku „Redovne vaje“ za člane gasilnih društev. Knjižnica je ravnokar izišla in se dobiva po 40 h. Občni zbor je tajnikovo poročilo odobril, istotako tudi poročil obeh blagajnikov. gg. Barleta in Leutgeb, iz katerih posnemamo, da je imelo društvo 10167 kron 65 h dohodkov in 976 kron 68 h prebitka. Občelim članom se je izplačalo 1606 kron 92 h podpore iz bolniške blagajne, katere premoženje znaša 28013 kron 62 h; iz podpornega sklada se je izplačalo 70 kron. Predno se je pričela volitev novega odbora, izjavil je blagajnik Barle v imenu dosedanjih odbornikov, da z ozirom na agitacijo, ki se je pričela proti nekaterim zaslužnim društvenim funkcionarjem, eventualno zopetno izvolitev sprejme le pod pogojem, če bodo vsi stari odborniki zopet izvoljeni. Magistratni ravnatelj Vončina je v imenu županovnem pozdravil občni zbor, izrekel društvu priznanje in zahvalo za uspešno delovanje ter naglašal potrebo složenega delovanja. Pri volitvi novega odbora bilo je oddanih 64 glasovnic in so bili izvoljeni gg. Ludovik Stricelj učečnikom, Josip Turk podnačelnikom, Ivan Volc tajnikom, Fran Barle in Anton Leutgeb blagajnikoma, Dintar prim in Stare Fran drugim četopoveljnikom, Stricelj ml. in Andlovec namestnikoma, Zornič odbornikom, Furlan pa revizorjem; še le po ožji volitvi so bili nadalje izvoljeni gg. Medič tretjim četopoveljnikom, Lapajner njegovim namestnikom, Čuden in Stare odbornikoma, Kalmus in Kemperle pa revizorjema. Ker torej lista starih odbornikov ni prodrla v celem obsegu, izjavil je g. Barle

v imenu bivših odbornikov, da ne sprejmemo zopetne izvolitve in da bo torej voliti na mesto njih druge društvene funkcionarje. Načelnik Stricelj je končno izjavil, da bo v ta namen sklical tekmo tednov občni zbor. Želeti je, da se duhovi pomirijo in da se nastala kriza reši tako, da društvo ne boče trpelo škode.

— **Umrla je** danes ponoči gospa Amalija Tönnies, vdova ustanoviteljica t. j. Gustav Tönnies.

— **Vojaške vaje.** Z raznih strani dobivamo pritožbe, da se z nadomestnimi rezervisti pri pešpolku št. 17, jako grdo ravna in da se jih na vse načine trpinči. Taki slučaji naj se z dokazili vred naznanijo poslanecem, da bodo na primernem mestu sprožili to stvar.

— **Izredni binokšni vlaki.** Poleg objavljenega posebnega vlaka iz Ljubljane v Postojno, potem iz Trsta, z Reke in Gorice v Postojno binokšni ponedeljek, bodo vozili prihodnje praznike še naslednji izredni vlaki: 2. rožnika vlak 93./II. iz Trsta v Gorico. Odhod iz Trsta ob 4. uri 40 min popoldne, dohod v Gorico ob 6. uri 8 minut zvečer. 3. rožnika so objavljeni nedeljski vlaki med Trstom in Gorico. 4. rožnika poleg nedeljskih vlakov med Trstom in Gorico, že objavljeni postojnski vlaki iz Trsta, Reke, Kormina, Gorice in Ljubljane. Razen teh oddeljen brzovlak iz Trsta v Postojno (iz Trsta ob 8. uri 10 minut zjutraj). Potem oddeljeni osebni in brzovlak iz Gorice v Trst. (Iz Gorice ob 5. uri 22 minut in 6. uri 52 minut zvečer). Iz Postojne pa bo poleg tega izletnikom v jamo na razpolago še oddeljen brzovlak v Trst. Odhod iz Postojne ob 7. uri 9 minut.

— **Strela je** dne 25. maja proti večeru udarila v poleg hišnega hlevskega poslopja stoječo jagned posestnika Mihaela Kukelja na Ježici. Slamnata streha se vname in v prav kratkem času je vse poslopje v ognju. Gospodar, najstarejši mož na Ježici, je bil pri živini v hlevu. Kovač, Matija Knez, prihitel urno k nesreči, razruši okno pri hlevu, potegne gospodarja skozi okno in spodi goved iz hleva. Požarna bramba je bila hitro pri požaru in zvršila vilo svojo dolžnost in ogenj omejila. Pogorela je samo streha pri hiši in hlevu.

— **Županstvo Lesce** ima lep samoslovenski pečat. Naj bi tudi druga županstva po Slovenskem posnemala to vrlo narodno županstvo! Proč z dvojezičnimi pečati!

— **Tri prste na nogi je zmečkal** Francu Logarju, mizarju južne železnice, ko je delal v Litiji, kjer se je zgodila zadnja nesreča.

— **Premdmba posesti.** Hišo g. Ivana Malija v Škofji Loki na glavnem trgu je kupil g. M. Žigon za 34.000 K.

— **Pretep.** 24letni Janez Bergant, 25letni Juri Bergant in 26letni Ignacij Tušek vsi iz Štirpnika pri Selcih so se sprli v neki gostilni v Loki z dvema zidarjema. Iz prepira je nastal pretep, v katerem sta bila zidarja težko telesno poškodovana. Omenjeni trije fantje že sede v zaporu.

— **„Ilirski Sokol“ v Ilirski Bistrici** priredi, kakor je že bilo zadnjič v našem listu objavljeno, kegljanje na dobitke in sicer v hotelu „Ilirija“. Začelo se je v četrtek t. j. 24. t. m. ob 2. uri popoldne, ter se nadaljuje isto vsak torek, četrtek in soboto zvečer od 8. ure naprej; razun tega tudi ob treh zadnjih nedeljah t. j. 8. 15. in 22. julija od 2. do 6. ure popoldne. Dne 22. julija se kegljanje zaključil, ter se dobitki pri končanem kegljanju isti dan razdele. Vstop je vsakomur dovoljen. Dobitki so sledeči: I. 40 K, II. 20 K, III. 10 K, IV. 5 K, V.—IX. vsak po 2 K in X. sodček piva za največ kegljanih serij. Kegljanih red je nabit na kegljišču. Serija treh lučavej stane 20 vin. Dne 22. julija bode velika ljudska veselica z javno telovadbo ter raznim sporedom, katerega še pravčasno objavimo.

— **Verska blaznost.** V blaznico k usmiljenim bratom v Gorici so oddali 19letnega R. Stekarja, ker je versko blazen. Pač neredka prikažen!

— **Nož v otročji roki.** 13letni David Giorgion iz Brume pri Gradšču se je sprl z nekim tovarišem enake starosti. Ta pa je potegnil nož in zadal nasprotniku rano, da so ga morali prepeljati v goriško bolnico. Rana ni smrtonosna.

— **Sokolska slavnost v Brežicah.** Telovadno društvo „Brežiški Sokol“ je razposlalo sledeči oklic: Po večmesečnem trdovratnem boju, v katerem se je v vsi svoji nagoti pokazal nam sovražno duh nemških birokratov in strastni gnev narodnih protivnikov na vsak naš pokret, dovoljno nam je o binokšnih praznovati izlet vseslovenske sokolske Zveze v Brežice in razviti prapora svojega mladega, a čilega Sokola. V kratkem Vas sprejememo v Brežicah, ki so bile dosedaj branik vsenemškega napuha, ki pa obečajo v doglednem času po-

stati svarilno znamenje za naše dušmane, da Slovenec neče biti več njih suženj, bodrilno znamenje za naše brate, da vse dosežemo s složnim, nemornim delovanjem. Ta narodni praznik bode v naše bojne vrste zanesel svež, poživljaljoči duh, nam pokazal pot do novih zmag, naše omahujoče protivnike pa bode prepričal, da se ne strašimo njih grožnj. Sprejem Vaš ne bodi sijajen na zunaj, pač pa sijajen v naših in Vaših srcih. Ta narodni praznik bode prvi vseslovenski praznik te vrste, prirejen v znamenju sokolske ideje, pod pristnim geslom: V pesti sila, — V srcu odločnost, — V mislih domovina! ki mora postati biser mišljenja vsakega Slovenca. Slavje in njega pomen bode povečalo sodelovanje bratov Hrvatov in Srbov in njih najboljših sinov: „Sokolov“. Njih zanimanje za našo svečanost je priča, da umejo naše težnje, da hočejo s številom posvedočiti svojo ljubav do nas. Neštete množice ljudstva iz treh sosednih si pokrajini bodo pričale, da imamo krepko oporo v neomajnih četah naroda. Tedaj na svidenje v Brežicah! Sokolski Na zdar!

— **Celjski Rakusch se kuja.** V soboto so si celjski očetje soglasno zopet izvolili za župana Julčka Rakuscha, ki pa je izjavil, da izvolitve za nobeno ceno ne sprejme, vsled česar bo v osmih dneh nova volitev.

— **Ustrelil se je** v Laškem trgu davčni kontrolor Stibenegg z lovsko puško. Stibenegg je bil strupen renegat, ki je pri vsaki priložnosti kazal sovraštvo proti Slovincem.

— **Otrok ju je izdal.** Vincenc in Jožefa Lasič sta posestniku Kosiju v Grobeh pri Ptuju ukradla vina in žganja za 124 kron. Izdal ju je njun lastni šletni otrok. Obsojena sta bila vsak na 3 mesece.

— **Otrok zgorel.** V Gradšču pri Ptuj je zgorel šletni otrok posestnice Terezije Didarc, ko se je ta oddaljila za pol ure od doma in pustila otroke brez varstva doma. Nepazljiva mati je bila obsojena na 5 dni zapora.

— **Nesreča vsled nepredvidnosti.** Posestnik in občinski predstojnik v Gornji Pesnici Ivan Papler je te dni natakall spirit iz soda v steklenico v kleti. Pri tem je z lučjo tako nepredvidno ravnal, da se je tekočina vnela. Vsled eksplozije je dobil Papler hude opekline po gornjem delu telesa.

— **Mesto pisarja** razpisano je pri okrajnem sodišču v St. Lenartu v Slov. goricah do 1. junija.

— **Zakaj je dr. Frischauf odstopil od tožbe.** Kakor znano je vseučilišni profesor dr. Frischauf tožil svoje nestrpne tovarise, med njimi tudi Slovence dr. Murkota in dr. Štreklja, ker so podpisali neko žaljivo izjavo. Sedaj pa je težbo umaknil kar pojasnuje s sledečim dopisom: Z ozirom na to, da sem zvedel iz note, ki so jo z nasprotni strani izzvali in ki leži v aktu c. kr. namestništva, da vlada med profesorji in dijaki proti meni veliko razburjenje, tako da je nevarnost, da bi se red in mir na tukajšnjem vseučilišču mogla motiti, vsled česar mi je naučno ministrstvo dalo dopust na nedoločen čas; nadalje z ozirom na to, da sem dobil danes, to je dan pred obravnavo grozilno pismo, v katerem se grozi meni in mojim vsem sinovom s smrtjo, nadalje zato, ker je sodnik na vprašanje mojega zastopnika, ali prevzame odgovornost za moje osebno varnost pred obravnavo in po obravnavi odklonil vsako jemstvo, a brez moje navzočnosti bi bilo nemogoče razjasniti nekatera znanstvena vprašanja, sem na svojo žalost primora, tožbo umakniti.

— **Umor.** 26letni Josip Gorjan v Gorici je 26. novembra lani z nožem zabodel v vrat Valentina Padovana, ker je bil ljubosumen nanj, da mu zapeljuje njegovo dekle. Pred goriškim porotnim sodiščem je bil Gorjan obsojen na 18 mesecev težke ječe ter 400 K stroškov za pogreb in zastopanje.

— **Iz avtomobila je padla** Marija Burger iz Celovca, hči predsednika koroške trgovske zbornice. Pri padcu se je tako pobila, da je drug dan umrla vsled poškodb.

— **Roparski umor.** Železniški delavec Danijel Turkulj je v Blačah na Koroškem ubil in oropal akordanta Kristofa Sella. Obsojen je bil pred celovškimi porotniki na 6 let stroge ječe.

— **Tržaška podružnica „Slovenskega planinskega društva“** priredi na binokšni ponedeljek dne 4. junija t. l. društveni izlet na Nanos (1300 m). Odhod iz Trsta v nedeljo dne 3. junija popoldne.

— **Nasilen svak.** 31letni David di Leon v Trstu je bil aretovan, ker je hotel svakinjo posiliti in se pri tem grozno brutalno obnašal. Morala se je boriti z njim 10 minut, predno se ga je rešila.

— **Težka telesna poškodba.** V Trstu se je 40letni Osvald Caharija na škofjelški način s čevljskim nožem težko telesno poško-

doval. Vzrok pa ni bila žena, ampak dolgotrajna bolezen.

— **Krvav konec igre.** V Trstu sta se pri igri stepa delavca Joh in Zorzuf. Prvi je drugemu vrgel v glavo vrček poln piva, da ga je precej ranil.

— **Poključen samomor na parniku.** 40letni Nikolaj Prisljč je blizu Trsta z nekega parnika skočil v morje, da bi se utopil. Ker so pa opazili njegov namen, vesljali so z rešilnim čolnom za njim in ga rešili ter oddali v opazovalnico.

— **Grozna nesreča z avtomobilom.** V soboto zvečer se je peljal inženir Grandi iz Trsta s svojo ženo, tremi otroki, služkinjo in carinskim oficijalom z Opčin. Zadnji je bil chauffeur. Med Sežano in Opčinami blizu Fernetčev je zadel avtomobil v voz, ki ga je peljal nasproti konj in na katerem je sedela kmetica Jeleršič iz Jezuz in njen sin. Ker je avtomobil vozil s hitrostjo 80 km v uri, priletel je z vso silo v voz. Učinek silnega trčenja ni izostal. Avtomobil se je prevrnil in vse osebe so padle iz njega. Konju sta bili zdrobljeni obe sprednji nogi, kmetica in sin sta bila pa vržena z voza. Inženirju Grandiju je počila pri padcu čepinja in je njegov položaj obupen. Njegova žena je bila težko poškodovana, vendar ne smrtonosno. Šletni sin je bil ubit, brata njegova pa lahko poškodovana. Služkinji so se pretresli možgani, kmetica je pa dobila krvave bule na temenu, ter rane po glavi in životu, dočim je njen sin popolnoma nepoškodovan. Tekel je po nesreči takoj na Opčine, kjer je dobil za ranjence prvo pomoč. Odpeljali so jih deloma v tržaško bolnico, deloma v Grandijevo stanovanje.

— **Novi guverner na Reki** je postal grof Aleksander Nako.

— **Voz za ognjeglasno moštvo,** ki ga je naročila požarna bramba na Rečici pri kovaču Fr. Beliču v Ljubljani, je na ogled na Rimski cesti pri sedlarju Razingerju. Voz je prav izvrstno in praktično narejen, zato bi bilo želeli, da bi ognjeglasna društva naročala slične stvari samo pri domačih obrtnikih, katerih delo je najmanj tako dobro, kakor ono tujcev.

— **Počeniš z 21. junijem 1906** se bodo vsak četrtek ob 3. uri popoldne breplačno stavile kože v veliki dvorani „Mestnega doma“.

— **S posebnim vlakom** je šlo v soboto ponoči iz Ljubljane v Trst 500 oseb in niso bili sami veteranci, ampak se je udeležilo obiska tudi mnogo drugega občinstva.

— **Iz obupa** je hotela snoči skočiti pod tovorni vlak na periferiji mesta vdova Uršula Gašperšičeva, stanujoča v Novem Vodmatu šte. 108. Ko so za njo tekli njeni jokajoči otroci, jo je potem prijel delavec Fr. Kalčič in jo rešil gotove smrti. Vzrok nameravanega samomora je baje velika revščina. Ker obupnica ni mogla svojega namena doseči, je žaluje vskliknila: „Ko bi bila storila konec, bi se bil vsaj kdo usmilil mojih otrok, (ima namreč tri v starosti od 7 do 14 let), sedaj pa se ne bode nihče niti mene, niti otrok! Če je beda res tako velika, naj pomaga, kdor more!“

— **Utonila je** v soboto popoldne posestnikova žena Skrljeva z Viča, ko je prala v Gradaščici salato. Prijel jo je krč in so jo dobili po dveh urah v vodi mrtvo.

— **Prijeli so v Vrhovem v krškem okraju** okoli 13 let starega gluhonemega dečka, ki je beračil in dobil pri njem 36 K 25 vin. denarja, katerega je priberal. Deček je 141 cm visok, rujavih las, dolgolichen, nizkega čela in temnih las. Kdor bi vedel kake podatke o njegovi identiteti, naj jih naznani najbližnjemu varnostnemu oblastvu.

— **Ponočnjaki** so v soboto ponoči podrli 3 metre dolgo železno ograjo z dvema kamenitima stebroma pri mostu čez Gruberjev prekop na Dolenjski cesti in jo položili na hodnik. Zlikovci so par noči preje ob Bleiweisovi cesti istotako izruvali ograjo in s tem prizadeli znatno škodo. Upamo, da pridejo nepoklicanim nočnim delavcem na sled. In dobro bi tudi bilo.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 5 Hrvatov in 4 Črnogorci, nazaj pa so prišli 4 Hrvati. V Hrb je šlo 25 Hrvatov, na Westfalsko pa 25 Slovincov. Na Dunaj je šlo 40 zidarjev, v Budimpešto 35, v Inomost pa 25. — V soboto je šlo v Ameriko 16 Črnogorcev, na Prusko pa se je odpeljalo 8 Primorcev.

— **Najnovejše novice.** Umrli je bivši srbski justični minister in vpokojeni predsednik prizivnega sodišča, Ninčič.

— **Avtomobil je eksplodiral** sanitetnemu svetniku dr. Bergerju blizu Lipskega. Okrajni zdravnik dr. Schmidt, ki se je vozil z njim, je ubit, Berger pa smrtno ranjen.

— **Davek za naseljevanje** v Ameriko je ameriški senat zvišal.

Obenem je sprejel zakon, da je anal-fabete izključiti od naseljevanja.

— **Henrika Ibsena** pokopljejo 31. t. m. na državne stroške.

— **Tri nove trdnjave** gradijo italijanski pionirji ob avstrijski meji.

Telefonska in urbojavna poročila.

Dunaj 29. maja. Ministrski predsednik Hohenlohe je danes demisijsiral.

Dunaj 29. maja. Zdaj so popolnoma pojasnjeni vzroki, vsled katerih je bil Hohenlohe prisiljen odstopiti. Pojasnila jih je polemika, ki se je vnela med dunajsko in peštansko vlado. Kar obstoji dualizem, se še ni zgodilo, da bi se dunajska in peštanska vlada med seboj javno vojskovali potom komunistikejev. Wekerle je s posredovanjem korespondenčnega urada razglasil, da je bila v kronskem svetu glede prepira zaradi carinskega tarifa izrečena odločba, ki zadovoljuje obe vladi. Na to je Hohenlohe izdal komunike, ki pravi, da to ni res in da ni bila izrečena odločba, ki zadovoljuje dunajsko vlado, vsled česar da dunajska vlada slejko prej odklanja ogrske zahteve glede carinskega tarifa. Na to je zopet odgovoril Wekerle, ki pravi v svojem komunikeju: Krona je ugodivši zahtevi ogrske vlade dovolila, da se ogrskemu parlamentu predloži carinski tarif, ne kot skupni nego kot ogrski tarif. To pomeni, da se je krona v tem vprašanju postavila na stališče Kossuthove stranke in odločila proti dunajski vladi. Posledica tega je bila, da je šel Hohenlohe danes ob 9 dop. k cesarju in podal demisijo. Koj na to se je sešel ministrski svet in ta je sklenil, da ostanejo vsi ministri solidarni s Hohenloheom in da z njim vred odstopijo. Cesar sprejme demisijo še danes.

Dunaj 29. maja. Kot začasni naslednik Hohenloheov se imenuje v prvi vrsti češki namestnik grof Coudenhove. Če bi ta ne sprejel, sestavi najbrže dunajski namestnik Kielmannsegg prehodno ministrstvo.

Dunaj 28. maja. Ministrska kriza še ne bo kmalu rešena. Najbrže pokliče cesar nekaj merodajnih parlamentarcev k sebi. Vsled krize je omajeno tudi stališče Goluchowskega. Princ Hohenlohe postane zopet namestnik v Trstu.

Dunaj 28. maja. Cesar je grofu Schönbornu ponudil, naj sestavi novo ministrstvo. Schönborn je odklonil ponudbo.

Dunaj 29. maja. Danes sta bila v posebnih avdijencah pri cesarju grof Schönborn in dr. Körber. Umeje se, da je to v zvezi z ministrsko krizo.

Dunaj 28. maja. Češki namestnik grof Coudenhove se je ob 1. uri popoldne pripeljal sem.

Dunaj 28. maja. Za jutri določena seja poslanske zbornice je odpovedana.

Dunaj 28. maja. Gosposka zbornica je imela danes sejo. Debat o Hohenloheovi programatični izjavi z dne 16. t. m. je opustila, ker je ministrstvo padlo. Zbornica je izvolila člane delegacije, nakar se je seja zaključila.

Dunaj 29. maja. Posl. Völkl je zblaznel. V neki rodovini je danes več oseb napadel z revolverjem. Rešilo društvo ga je pripeljalo na policijo. Völkl je šele 45 let star.

Petrograd 29. maja. Uradno se razglša, da vlada ne misli razpustiti dume.

Petrograd 29. maja. V Sebastopolu je bilo med vojaško parado vrženih več bomb. 13 oseb je bilo ubitih; ranjencev je še veliko več.

Leština in tisk „Narodne tiskarne“.